

ארבעה ראשי שנים פרק ראשון ראש השנה ת.

6 [בכורות נג: ט] 7 [שם ז: טז] 8 [שם ז: טז] 9 [שם ז: טז] 10 [שם ז: טז] 11 [שם ז: טז] 12 [שם ז: טז] 13 [שם ז: טז] 14 [שם ז: טז] 15 [שם ז: טז] 16 [שם ז: טז] 17 [שם ז: טז] 18 [שם ז: טז] 19 [שם ז: טז] 20 [שם ז: טז] 21 [שם ז: טז] 22 [שם ז: טז] 23 [שם ז: טז] 24 [שם ז: טז] 25 [שם ז: טז] 26 [שם ז: טז] 27 [שם ז: טז] 28 [שם ז: טז] 29 [שם ז: טז] 30 [שם ז: טז] 31 [שם ז: טז] 32 [שם ז: טז] 33 [שם ז: טז] 34 [שם ז: טז] 35 [שם ז: טז] 36 [שם ז: טז] 37 [שם ז: טז] 38 [שם ז: טז] 39 [שם ז: טז] 40 [שם ז: טז] 41 [שם ז: טז] 42 [שם ז: טז] 43 [שם ז: טז] 44 [שם ז: טז] 45 [שם ז: טז] 46 [שם ז: טז] 47 [שם ז: טז] 48 [שם ז: טז] 49 [שם ז: טז] 50 [שם ז: טז] 51 [שם ז: טז] 52 [שם ז: טז] 53 [שם ז: טז] 54 [שם ז: טז] 55 [שם ז: טז] 56 [שם ז: טז] 57 [שם ז: טז] 58 [שם ז: טז] 59 [שם ז: טז] 60 [שם ז: טז] 61 [שם ז: טז] 62 [שם ז: טז] 63 [שם ז: טז] 64 [שם ז: טז] 65 [שם ז: טז] 66 [שם ז: טז] 67 [שם ז: טז] 68 [שם ז: טז] 69 [שם ז: טז] 70 [שם ז: טז] 71 [שם ז: טז] 72 [שם ז: טז] 73 [שם ז: טז] 74 [שם ז: טז] 75 [שם ז: טז] 76 [שם ז: טז] 77 [שם ז: טז] 78 [שם ז: טז] 79 [שם ז: טז] 80 [שם ז: טז] 81 [שם ז: טז] 82 [שם ז: טז] 83 [שם ז: טז] 84 [שם ז: טז] 85 [שם ז: טז] 86 [שם ז: טז] 87 [שם ז: טז] 88 [שם ז: טז] 89 [שם ז: טז] 90 [שם ז: טז] 91 [שם ז: טז] 92 [שם ז: טז] 93 [שם ז: טז] 94 [שם ז: טז] 95 [שם ז: טז] 96 [שם ז: טז] 97 [שם ז: טז] 98 [שם ז: טז] 99 [שם ז: טז] 100 [שם ז: טז]

והרי יובל שהוא תלוי בתקיעה: רב אשי אמר. האי ללא משיב
במתניתין אלא ארבעה לפי שלא מנה אלא ראשי שנים הצאים בראשי
חודשים ואין רגלים מן המתין אלא כדאמרין רגל שבו וזהו לא מני
נמי ר"ה דעומר ושמי הלחם: ופרקינן א"כ פחד פשע. קמס לן מנא
בירשא כב"ש דלי כב"ה הא אמרי
בג"ר: ז' פ"ק ב' ר"ה: מנא דמתניתין
קמס בירשא אחד בשבט בראשי שנים
והדר פירש ואזיל כפיפא פחד בשבט
ר"ה לזילן דברי ב"ש למימרא דהא
דקמס בירשא ארבעה ראשי שנים
בראשי שנים לאו דברי הכל היא
אלא אב"ש קאי: וישלש לזרי בכל
לאו דוקא? דהא אחד באלול נמי פוגמי
הא דר"ה אר"ה אומרים פחד
בשבט? ואלא אב"ה קאין: לנשו כריס
הלאן. מקרא הוא כספר תהלים
לנשו כריס הלאן ועמקים יעטפו בר
יתרועו אף ישירו. לנשו כריס הלאן
מתלכזות הכבשים שמתעברות: יעטפו
בר. השרועה זוממת ויזכרת יפה:
יתרועו אף ישירו. בניסן כשיגיע זמן
הקציר והתצווה בקשים שלה והרות
מנשצת וכן נוקשים זו על זו נשמע
הקול ונרלחת מנשרוכו: זמן עיבור
צמחה דקה חמשה חדשים: ר"ה שלפן
אלול דסמוך לגמרו: זמן חדש וישן
שלפן למדוש השנה: זמן שיתרועו.
השיבולים: ההוא פלפולא. יש לך
לאן המעטיפות ומתאחרות לקבל
זכר עד ניסן אצל רובן מאחד הוא:
בשלא לר"מ. דדריש קרא כדכתיב
לנשו כריס: ואיכא נמי. מיעוטא
שאין מתלכזות כריס עד שיתרועו
השיבולים: אלא לר"ה. דלמנ רובא
בניסן ומיעוטא באלול איפכא מיעבי
ליה למיכזב: מעשר דגן סמוך
לגמרו עישורו. ר"ה למעשרות משרי
דכי תני ליה לקמן (דף יג.) צברייתא
ותשרי סמוך לגמרו הוא דכל ימות
ההמה מניחם ליבש צברייתא ששצרות:
בא' כששרי ר"ה לנשים נלאי הלכא
לעטרו. למחילת שנות מלכים
כדפרישית בריש פרקין (דף ג.):
קראי אסא לאשמועינן. (ט) כדלמנן
בריש פרקין (דף ג:) דברי נחמיה צן
חלילה: ואי בעים דתנן רב חסדא.
דאיטריין לאשמועינן כדלמנן דמלכי
אומות בשמרי לית ליה הא דרב
פפא דפריש ר"ה לנשים דהכא
לעטרו אלא כר' זירא מתני לה
לפירושא דלנשים דמתני דר' זירא
מתני ר"ה לנשים לתקופת חמה
ולננה לומר שמונין לצרייתן והילוכן
לאשמועינן החמה ומולדות
הלננה מתשרי: ור"ה היא דאמר
(דף י:): רב נחמן כר' יצחק אמר.
ר"ה לנשים דתנן אימא רב תנא
שהקב"ה דן בתשרי את כל בלי
העולם כל הקורות אותם עד משרי
בא': דכפי עיני ה' אליהן זה
מראשית השנה. הגזרות עליה:
שהחדש

והרי יובלות ר' ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן
ברוקה היא (ב) ורב אשי אמר ארבע ראשי
השנים הם שהו בארבע ראשי חדשים באחד
בשבט כב"ש ה"ק שלשה דברי הכל באחד
בשבט מחלוקת כ"ש וב"ה: ר' אלעזר ור"ש
אומרים באחד בתשרי: א"ר יוחנן ושניהם
מקרא אחד דרשו שנאמר י' לבשו כריס הצאן
ועמקים יעטפו בר יתרועו אף ישירו ור"מ
סבר אימתי לבשו כריס הצאן בזמן שעמקים
יעטפו בר ואימתי עמקים יעטפו בר באדר
מתעברות באדר ויולדות באב ר"ה שלהן
אלול ר' אלעזר ור"ש אומרים אימתי לבשו
כריס הצאן בזמן שיתרועו אף ישירו אימתי
שבלים אומרות שירה בניסן מתעברות בניסן
ויולדות באלול ר"ה שלהן תשרי ואידך נמי
הא כתיב יתרועו אף ישירו ההוא באפלתא
דהויין בניסן ואידך נמי הכתיב ועמקים
יעטפו בר ההוא בחרפיייתא דאתין מאדר
בשלמא לר"מ כדכתיב לבשו כריס הצאן
בזמן שעמקים יעטפו בר ואיכא נמי יתרועו
אף ישירו אלא לרבי אלעזר ור"ש איפכא
מיעבי ליה לבשו כריס הצאן בזמן שיתרועו
אף ישירו ואיכא נמי דעמקים יעטפו בר
אלא אמר רבא דב"ע לבשו כריס הצאן בזמן
שעמקים יעטפו בר באדר והכא בהאי קרא
קמיפלגי ע"ש תעשר (ב) בשני מעשרות
הכתוב מדבר אחד מעשר בהמה ואחד
מעשר דגן ר"מ סבר מקיש מעשר בהמה
למעשר דגן מה מעשר בהמה לגמרו
עישורו אף מעשר בהמה סמוך לגמרו
עישורו ורבי אלעזר ור"ש סברי מקיש מעשר
בהמה למעשר דגן מה מעשר דגן ר"ה שלו
תשרי אף מעשר בהמה ר"ה שלו תשרי:
באחד בתשרי ר"ה לשנים: למאי הלכתא
אמר רב פפא לשמרות דתנן שטרי חוב
המוקדמים פסולין והמאחרין כשרין והתנן
באחד בניסן ר"ה למלכים ואמרין (ג) למאי
הלכתא ואמר רב חסדא לשמרות לא קשיא
כאן למלכי ישראל כאן למלכי אומות העולם
אלא הא דאמר רב חסדא לא שנו אלא
למלכי ישראל אבל למלכי אומות העולם
מתשרי מנינן רב חסדא מתניתין אתא
לאשמועינן לא רב חסדא ומוולדות
לאשמועינן ואיבעית אימא רב חסדא כרבי
זירא מתני לה דרבי זירא אמר לתקופה ור"ה
היא דאמר בתשרי נברא העולם רב נחמן בר
יצחק אמר (ד) לר"ה דכתיב מראשית השנה ועד
אחרית שנה מראשית השנה נידון מה היא
בסופה שנה מראשית השנה נידון מה היא
בחדש שופר בכמה ליום חגו א' איהו חג
שהחדש

והרי יובלות. יש תימה מאי ס"ד הא לא מיתוקמין כלל אלא לרבי
ישמעאל בנו של ר"ה צ"ל לקמן א: (ב) באחד בשבט בבית
שמאי. פי' נחמיה: שלשה דברי הכל ואחד בשבט מחלוקת.
הא לא מיתוקמא כר"ש דלית ליה אחד באלול אלא כר"מ אמאי
ט' ואלמתי לרבי למימר דכפי לה
אלנא דתנאי דלרגלים לא מיתוקמא
כר"מ: ל' לבשו בריש הצאן.
מתרגמינן יעלון דוכרייא עליו ענא ב
והוא לשון נקיה ג' וזקונת' מפרש לקמן
(ד' יב.) לגבי הא דלמנ רבי יוסע
בניסן נברא העולם דקאמרין באלול
הפרק זמן צהמה ומה שמדוויגים זה
עס זה וצכאל לא פישט כן:
סמוך לגמרו עישורו. ואע"ג דמנן
צ"פ דמעשרו (מ"ג) והצווה
והזמית משיבולו שלש מ"מ אין דרך
לקנטס אלא כשגמרו: מה מעשר
דגן ר"ה שפי' תשרי. כדמנן כפיסקין
(דף ג.) ולירקות דהיינו למעשר כן
מפרש בגמ' (דף ג.) ומיהו לא מפרש
מנלן ושמא נפקא לן מדכתיב עשר
תשרי את כל מנולת זמנ' היואל השנה
שנה שנה וגמר שנה שנה ומתשרי
דכתיב מראשית השנה דלמנן (ע"ג)
גבי למשיטין (ו) וע"מ' עטמא דמתשרי
כדפירש רש"י פי"ב דלכותות (דף כה.)
ללא נחמינו ישראל צמער עד
שהחילו למנות שמיתין (א"כ מעשר
בשמיתין תלה רחמנא ושמיטין הו
תשרי ר"ה: ר"ה חסדא בר' זירא.
דמוקיש ליה למתני לתקופות והא דלא
מנא תשרי ר"ה תלכי אומות העולם
משום דבאלול הוא העולם לא קמיירי:
לתקופות בר"ה דאמר בתשרי
נברא העולם.
ומונין מולד הלננה והתקופה מאחד
בתשרי ורבי יוסע מונה מניסן ורש
נפקותא מרובה דדבר צמח קודם
מנין של זה למנין של זה חצי שנה והא
דקיימנא לן פקח כילע מעצין (עישורין)
בארבעה רבתי היום אס בתחילת
ד' יו. וסא דלפן תקופת ניסן נופלת אלא
בארבעה רבתי היום אס בתחילת
היום וכו' ה' היינו משום דהמס כולוה
כר' יוסע דתנאי צברייתא כותמיה
דשמואל סבר כר' יוסע דלר"ה כב"ה
באלול נברא העולם ולר' יוסע
כב"ה באלול היינו דכשנברא אס
בשני קדש החדש וזה טעם למחשבי
העבור לאמר שרפנו כל השעות
(ו) והקפיה' של כל מחזורים שמסתיין
ז"ע תרמ"ב פ' ו' ימים תשע שעות
תרמ"ב חלקים דרגילים לומר לפי
הייתה הלננה מופה ע"י שקטרגה
ונהגה מיפה צמחה ז"ע תרמ"ב ולא
מלינו טעם זה בכל מקום אלא זהו
הטעם לפי שהמונה מצרילת העולם
לא מונה ר"ה עד יום ששי שנברא אס
הראשון וצשעה משיעיל לנטוה כדלמנ
פרק אחד דיני ממונות (סנהדרין ד' לה):
ומסתמא אז קדש החדש ומשקדש
החדש ע"כ היה המולד ו' שעות קודם
דשיט ע"י מנסי סהירא ומונא המולד
צמחלת

תורה אור השלם
1. לבישו כריס הצאן
ועמקים יעטפו בר
יתרועו אף ישירו:
החלים מה די
2. עשר תעשר את כל
הבארת דר' קריא
השורה שנה שנה:
דברים מה די
3. ארץ אשר זו אלהיך
דרש אהרן המדי ענין זו
אלהיך בה משרות
השנה ודע ארצות
4. תקש בחדש שופר
בבסה ליום חגו:
החלים מה די
הגהות הב"ח
(א) נמי ג' על רבי
הא רב אשי אמר:
(ב) ש"י ד"ה ר"ה שלפן
אלול דסמוך לגמרו ואי
זמן: (ג) ד"ה קראי אס
לאשמועינן דברי נחמיה
בן חכליה דאמרו בריש
פרקין סנהדרין (ד) תוס'
ד"ה לתקופת ט' לאמר
שצרו כל השעות היום
של כל:
מוסף רש"י
לשטרות דתנן שטרי
חוב המוקדמים פסולין.
לאה רש"י ומסק' ש"י
לנלו צ' מתניתין אתי
לאשמועינן. מתניתין
דמתניתין כתי עסקין ולא
מיתוקמא אלא כסבי. מאי
אמי לאשמועינן הרי כתי
שניה ועמדה ורבי הכני
במתניתין ענין כפי הכל
(בתובות יז).
מוסף תוספות
א. הא מתני בהדיא
קמי' ליובלות אלמא
ע"כ מתני ר' יוחנן בן
בנו של ר' יוחנן בן
ברוקה היא. נכ"ה וע"כ
בדכתיב' מה שמעמס.
ב. פי' הרי עוראל לבשו
זכרים והקנות שבאין
עליהן ומתלבשות הצאן
ומתכסות בן החיים. מ"ס
הלא' ג. וישן נקיה
היא לומר שמתלבשות
מחזורים ועליהן עילתן.
מ"ס ה"ד. שהרי תלה הכותב
המעשר במנין ובחשי ניסן.
וימות החמה שלש מאות
שישים וחמשה ימים ושש
שעות. חשב
אחת כולן בשביעות. וישאר
ביון יום רביעי. ממצאת
תקופת ניסן בשנה הבאה
בוחצי ליל המשי. לשנה
שלישית בתחלת יום ששי.
ובשנה הרביעית בוחצי
יום שבת וכן לעולם יום
רביעי בין תקופת שנה
לתקופת שנה הבאה.
ועלול הן כלות באחד
מן הרביעית הלילה. רש"י
נענין סס. ו. דלר' אלעזר
תקופת תשרי היא בר' רביעי
היום. מ"ס הלא'.

א) נחלה דל"ל יעטפו עד פלגרי ומסתמא נמי אפולת שעמדות קמס בניסן ואומות שיה.

האסף בבאת השנה וכתוב אחד אמר וזמן האסף תקופת השנה. איהו אחד חדש שיש בו חג ותקופה ואסף ושנה וזמן
בו. הרי אמר ר' חשיב רב.
ב) נחלה דל"ל יעטפו עד פלגרי ומסתמא נמי אפולת שעמדות קמס בניסן ואומות שיה.
ב) הרי אמר ר' חשיב רב.
ב) נחלה דל"ל יעטפו עד פלגרי ומסתמא נמי אפולת שעמדות קמס בניסן ואומות שיה.

האסף בבאת השנה וכתוב אחד אמר וזמן האסף תקופת השנה. איהו אחד חדש שיש בו חג ותקופה ואסף ושנה וזמן
בו. הרי אמר ר' חשיב רב.
ב) נחלה דל"ל יעטפו עד פלגרי ומסתמא נמי אפולת שעמדות קמס בניסן ואומות שיה.
ב) הרי אמר ר' חשיב רב.
ב) נחלה דל"ל יעטפו עד פלגרי ומסתמא נמי אפולת שעמדות קמס בניסן ואומות שיה.